

NACRT

SREDNJOROČNI PLAN RADA
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI (BHMAC)
ZA PERIOD 2024 – 2026. GODINE

Sarajevo, februar 2023. godine

SADRŽAJ:

Poglavlje 1: Strateški okvir

Poglavlje 2: Vizija i misija institucije

Poglavlje 3: Učesnici i partneri

Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja

Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva

Poglavlje 6: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluacija rezultata

PRILOZI:

1. Termini i definicije
2. Akcioni plan Srednjoročnog programa rada

POGLAVLJE 1. STRATEŠKI OKVIR

Strateški okvir rada Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMAC) sadržan je u dokumentima navedenim u nastavku:

1. Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 5/02),
2. Strateški okvir institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine.
3. Strategija protivminskog djelovanja za period 2018-2025.godine koja je usvojena od strane Vijeće ministara BiH je na 176. sjednici održanoj 05.08.2019.godine, ("Službeni Glasnik BiH" broj: 70/19). Na 18. sastanku zemalja članica potpisnica Konvencije o zabrani proizvodnje, upotrebe, skladištenja i transfera PP mina, prema članu 5. odobren je zahtjev Bosne i Hercegovine za produženje roka za implementaciju obaveza. Revizija postojeće Strategije protivminskog djelovanja predviđena je za 2023. godinu, dok je novi rok za ispunjenje obaveza preuzetih prema članu 5. mart 2027. godine. Rok za ispunjenje obaveza prema članu 7. Konvencije o zabrani kasetne municije je septembar 2023.godine

1.1. Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini

Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini propisane su nadležnosti i obaveze Centra za uklanjanje mina-BHMAC-a.

U ime Komisije Centar za uklanjanje mina će obavljati sljedeće zadatke:

- a) održavati i voditi centralnu bazu podataka o minskim poljima i kapacitete za mape;
- b) predlagati tehničke i sigurnosne standarde kao i standarde kvaliteta obavljenog posla za operacije deminiranja i predlagati certifikate na odobrenje Komisiji;
- c) pregledati dokaze o kvalifikovanosti međunarodnih i domaćih firmi za deminiranje za njihovu akreditaciju, koju će odobriti Komisija;
- d) predlagati standarde za obuku koju će odobriti Komisija, te pratiti i izvještavati o njihovom provođenju;
- e) pripremati prijedloge za rad na deminiranju područja koja su na međuentitetskoj liniji razgraničenja, koje će odobriti Komisija;
- f) pripremati planove rada i budžete za svoje aktivnosti, kao i izvještaje i obračune, koje će odobriti Komisija i nakon toga dostaviti Odboru donatora;
- g) obavljati i druge poslove u skladu s aktom o osnivanju.

Uredi Centra za uklanjanje mina obavljat će sljedeće zadatke:

- a) voditi operacije upoznavanja na mine, obilježavanje, izviđanje i uklanjanje mina (u skladu s tehničkim standardima odobrenim od Komisije i koristeći se postojećom civilnom ekspertizom u strukturama unutar entitetskih vlada);
- b) osigurati podatke za centralnu bazu podataka o minskim poljima;
- c) koordinirati aktivnosti na deminiranju s drugim operativnim agencijama, vodeći računa da se one bave odobrenim prioritetima i da rade u skladu s odobrenim standardima;
- d) pripremati prijedloge prioriteta za operacije deminiranja i izdavati radne zadatke u toku operacija deminiranja; vršiti inspekciju, te, nakon završetka zadatka, vršiti analizu kontrole kvaliteta i predlagati izdavanje certifikata o izvršenoj kontroli kvaliteta očišćenih površina;
- e) predlagati listu prioriternih zadataka vladi entiteta;
- f) pripremati planove rada, budžet, izvještaje i obračune za prezentaciju vladi entiteta, BHMAC-u, Komisiji i Odboru donatora;
- g) obavljati druge zadatke u skladu s aktom o osnivanju.

1.2. Strateški okvir institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine

Svaka zemlja mora razvijati otpornost na katastrofe, odnosno sposobnost sprječavanja pojave štetnih događaja, zaštite od njih, ublažavanja njihovih posljedica, reagiranja i oporavljanja od istih. Zato treba donijeti odgovarajuće strategije i razviti planove upravljanja rizicima i krizama koji će se temeljiti na istraživanjima i analizama rizika od katastrofa. Smanjenje rizika od katastrofa i adekvatan odgovor na saniranje posljedica izazvanih prirodnim katastrofama moguće je kroz kontinuirano unaprijeđenje sistema civilne zaštite, institucionalno jačanje iste, jačanje vertikalne i horizontalne komunikacije u kriznim situacijama, kao i jačanje međunarodne saradnje s ciljem razmjene iskustava i pomoći u predviđanju, sprječavanju i saniranju posljedica prirodnih katastrofa.

1.3. Strategija protivminskog djelovanja Bosne i Hercegovine 2018 – 2025. godine

Strategijom protivminskog djelovanja Bosne i Hercegovine 2018 – 2025. godine utvrđena je strateška orijentacija Bosne i Hercegovine u pogledu izvršenja obaveza iz Konvencije o zabrani upotrebe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protivpješadijskih mina i o njihovom uništenju.

Strategija predstavlja viziju, misiju, strateške i operativne ciljeve programa protivminskog djelovanja BiH za period 2018-2025. godine. Revizija postojeće Strategije protivminskog djelovanja predviđena je za 2023. godinu, dok je novi rok za ispunjenje obaveza preuzetih prema članu 5. mart 2027. godine. Strategijom je utvrđeno pet strateških ciljeva navedenih u nastavku.

1. Procedure kvalitetnog upravljanja informacijama koje osiguravaju prikupljanje, pohranjivanje, analizu, razmjenu relevantnih informacija i njihovo korištenje za efikasno i djelotvorno planiranje, postavljanje prioriteta, izdavanje zadataka i provođenje protivminskih akcija.
2. Program protivminskog djelovanja Bosni i Hercegovini promovisan u zemlji i na međunarodnom nivou da bi se povećala njegova vidljivost i da bi se unaprijedili odgovornost, predanost i podrška države.
3. Veličina i uticaj problema kontaminiranosti minama/ESZR su precizirani i potvrđeni; problem se rješava u skladu sa standardima za protivminske akcije BiH, osiguravajući da su sigurne površine vraćene ugroženim zajednicama na korištenje.
4. Sigurno postupanje se promoviše kroz mjere upozoravanja na mine koje su rodno osjetljive i uvažavaju različitosti da bi se smanjio broj nesreća izazvanih minama/ESZR i podržale sigurne i održive aktivnosti neophodne za život.
5. Sve žrtve mina/ ESZR sudjeluju u društvu na jednakim osnovama sa drugima dok su njihove potrebe identifikovane i zadovoljene, a njihove egzistencijalne prilike unaprijeđene kroz pomoć utemeljenu na pravima i koja uvažava različitosti.

POGLAVLJE 2. VIZIJA I MISIJA INSTITUCIJE

2.1. Izjava o viziji

Bosna i Hercegovina bez mina i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata, u kojoj će cjelokupno stanovništvo, maloljetne i punoljetne ženske i muške osobe obavljati aktivnosti neophodne za život bez opasnosti po vlastitu sigurnost i u kojoj će žrtve mina i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata biti integrisane u društvo i u potpunosti uživati svoja prava.

2.2. Izjava o misiji

Razviti efikasan i djelotvoran državni program protivminskog djelovanja koji će omogućiti sigurno i produktivno korištenje zemljišta i zadovoljiti potrebe ugroženih zajednica putem dobro koordiniranih i djelotvornih zadataka izviđanja, čišćenja, upozoravanja na mine i pružanja pomoći žrtvama mina.

POGLAVLJE 3. UČESNICI I PARTNERI

U skladu sa Zakonom o deminiranju, organizacijska struktura deminiranja u Bosni i Hercegovini sastoji se od tijela na nivou Bosne i Hercegovine, tjela na nivou entiteta i tijela na međunarodnom nivou.

-Na nivou Bosne i Hercegovine, u svrhu izvršenja dugoročne zadaće deminiranja osnovana je Komisija za deminiranje kao centralno tijelo za poslove deminiranja. Komisija je u sastavu Ministarstva civilnih poslova čije su nadležnosti iz oblasti deminiranja propisane Zakonom o ministarstvima Bosne i Hercegovine.

Kao stručna služba Komisije, formiran je Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

Oružane snage Bosne i Hercegovine učestvuju u poslovima deminiranja u skladu s planom deminiranja i sredstvima osiguranim za deminiranje.

-Entitetske vlade su u skladu sa zakonom i drugim propisima osigurale nadležnosti i odgovornosti civilnih zaštita u poslovima deminiranja u okviru Federalne uprave civilne zaštite i Republičke uprave civilne zaštite.

-Na međunarodnom novou propisana je nadležnost Odbora donatora kao tijela koje podržava rad Komisije i BHMACH-a, a sastoji se od predstavnika UNDP-a, OHR-a i drugih donatora.

-Drugi ključni partneri u deminiranju su:

-Predstavnici međunarodnih organizacija i vlada koje podržavaju aktivnosti uklanjanja mina,

- ITF Enhancing Human Security,

-Domaće i međunarodne organizacije koje su od strane Centra za uklanjanje mina akreditovane za provođenje protivminskih akcija.

POGLAVLJE 4. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDJELJENJA

4.1. Ciljevi

Bosna i Hercegovina spada u red zemalja koje se suočavaju sa velikim minskim problemom. Prema izvršenim procjenama u januaru 2023. godine sumnjiva opasna površina na mine u Bosni i Hercegovini iznosi 869,64 km² što predstavlja 1,69% u odnosu na ukupnu površinu Bosne i Hercegovine. Veličina sumnjive površine na kasetnu municiju iznosi 1 km². Od 1992. godine, od mina/kasetne municije/eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata (ESZR) u Bosni i Hercegovini je stradalo 8.470 osoba. U ratnom periodu (1992-1995. godina) stradale su 6.690 osobe, dok je u poslije ratnom periodu stradala 1.780 osoba, od čega 623 osobe smrtno. Prilikom obavljanja poslova humanitarnog deminiranja u BiH je stradalo 134 deminera, od čega 53 deminera smrtno. Na temelju predhodno navedenog utemeljeni su osnovni ciljevi Centra za uklanjanje mina i to:

- smanjenje sumnjive opasne površine,
- uklanjanje mina i eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata,
- sprečavanje nesreća,
- sigurnog korištenja površine od strane stanovništva bez opasnosti po vlastitu sigurnost.

4.2. Programi

Izvršenje navedenih ciljeva Centar za uklanjanje mina će postići kroz dva programa, program planiranje i projektovanje protivminskih aktivnosti i program osiguranja kvaliteta protivminskog djelovanja.

-Planiranje i projektovanje

Centar za uklanjanje mina uz podršku ovlaštenih predstavnika opština (lokalnih zajednica) izvršava grupisanje sumnjivih površina na teritoriji predmetne opštine u logične cjeline pojedinačnih minski sumnjivih površina (MSP) i definiše prioritete, odnosno redoslijed izvođenja i oslobađanja minski sumnjivih površina. U slučaju iskazanih potreba za hitnim rješavanjem manjih površina, te površine mogu biti izuzete iz već definisanih minski sumnjivih površina (MSP) i tretirane kroz pojedinačne projekte tehničkog izviđanja i čišćenja. Netehničko izviđanje sumnjive površine je redovna aktivnost Centra za uklanjanje mina u okviru koje se vrši stalna procjena minske situacije. Ova procjena minske situacije se vrši obilaskom sumnjivih površina i preciznijom identifikacijom nivoa rizika, što podrazumijeva detaljnu procjenu rizičnosti, analizu raspoloživih podataka, prikupljanje i obradu podataka sa terena, vršenje potrebnih mjerenja i definisanje granica rizičnih površina, redukciju sumnjivih površina, procjenu društveno-ekonomskog uticaja mina i potencijalnih koristi od operacija humanitarnog deminiranja. Terenske aktivnosti sistematskog i netehničkog izviđanja su koordinirane sa prikupljanjem i obradom podataka na terenu, koje se vrši kao dio netehničkog izviđanja u cilju kontrole prije sprovođenja javnih tendera za davanje poslova deminiranja, odnosno za otvaranje zadataka za operacije humanitarnog deminiranja. Takođe, preciznije, smanjenje sumnjive površine kroz netehničko izviđanje se vrši kao rezultat procjene određenih područja izvan netehničkog izviđanja u manjem obimu u toku reizviđanja i kao

procjena koja prati netehničko izviđanje u novom konceptu oslobađanja površine. Na temelju rezultata netehničkog izviđanja sačinjava se projektna dokumentacija za druge operacije humanitarnog deminiranja (ciljane i sistematske istrage/tehničko izviđanje, čišćenje mina, trajno obilježavanje), te priprema prijedloga prioriteta i operativni plan protivminskog djelovanja. U okviru ovog programa vrši se i obilježavanje sumnjive opasne površine, trajno i hitno obilježavanje kao mjere redukcije rizika i podizanja svijesti o minskoj opasnosti. Obilježavanje sumnjive opasne površine provodi nadležno osoblje Centra za uklanjanje mina u BiH kao i osoblje organizacija koje se bave protivminskim djelovanjem u skladu sa Standardnim operativnim procedurama Centra za uklanjanje mina. Pored ovog načina upozoravanja na minsku opasnost, upozoravanje na mine se realizuje i kroz aktivnosti javnog informisanja, edukacije ugroženih grupa stanovništva, kao i aktivnosti povezivanja protivminskih akcija sa ugroženim zajednicama. U okviru propisanih nadležnosti i ovlaštenja Centra za uklanjanje mina je uključen u programe osiguranja uslova za potpuno uključivanje žrtava mina u društvenu zajednicu.

-Osiguranje kvaliteta protivminskog djelovanja

Operacije tehničkog izviđanja i čišćenja provode akreditovane deminerske organizacije na osnovu Plana deminiranja u Bosni i Hercegovini. Raspored površina za provođenje operacija humanitarnog deminiranja se vrši prema administrativnim regionima u Bosni i Hercegovini i usklađen je sa veličinom njihove sumnjive površine i planiranim nivoima operacija humanitarnog deminiranja po ugroženim zajednicama. Tehničko izviđanje i čišćenje mina se provodi na dva načina, putem ciljanih i sistematskih istraga u sklopu koncepta Land release te kroz realizaciju pojedinačnih projekata ili grupe projekata kojima se eliminišu određene visokorizične lokacije ili omogućava korištenje određenih prirodnih i ekonomskih resursa. Sve lokacije predviđene za operacije humanitarnog deminiranja obrađene su kroz projekte netehničkog izviđanja sa detaljnim informacijama o lokaciji, predloženim metodama humanitarnog deminiranja, kao i rokovima koji su određeni dinamičkim planom. Nadzor nad provođenjem operacija tehničkog izviđanja i čišćenja mina, uključujući i obilježavanje sumnjivih opasnih površina od strane organizacija, vrši osoblje Centra za uklanjanje mina ovlašteno za vršenje stručnog i inspeksijskog nadzora. Dakle, stručnim nadzorom inspeksijskih organa BHMACH-a moraju biti obuhvaćene sve deminerske operacije u Bosni i Hercegovini, kao vanjska kontrola kvaliteta u ime države Bosne i Hercegovine. Stručni nadzor nad obavljanjem poslova deminiranja ima za cilj osiguranje Standardom BiH zahtijevanog kvaliteta deminirane površine, sigurnost osoblja uključenog u operacije deminiranja i korisnika deminiranih površina, te sticanje povjerenja u cjelokupan proces humanitarnog deminiranja. Dodatno, stručni nadzor nad obavljanjem poslova upozoravanja na mine ima za cilj osiguranje Standardom BiH zahtijevanog kvaliteta provođenja aktivnosti upozoravanja na mine, shodno projektu i izvedbenom planu, radi podizanja svijesti i promjene ponašanja ugroženog stanovništva dok se deminerskim metodama ne ukloni u potpunosti minska opasnost, odnosno trajnim obilježavanjem označi i spriječi ulazak u minski opasna područja. Takođe, Centar za uklanjanje mina kroz pripremu akreditacija i ovlaštenja za rad provodi aktivnosti kontrole ispunjenosti uslova za obavljanje poslova deminiranja i za deminerske organizacije i za deminersko osoblje u sklopu deminerskih organizacija. Ova kontrola se vrši i nad materijalnim resursima deminerskih organizacija testiranjem metal detektora, deminerskih mašina, prega). U sklopu osiguranja kvaliteta, Centar za uklanjanje mina provodi obuku inspeksijskih organa za poboljšanje stručnog nadzora, te vrši nadzor nad obukom osoblja koje je u sastavu deminerske, monitoring organizacije i organizacija za upozoravanje na mine.

POGLAVLJE 5.

RESURSI I KAPACITETI POTREBNI ZA POSTIZANJE CILJEVA

5.1. Finansiranje

Članom 18. Zakona o deminiranju u BiH propisano je da se sredstva za provođenje Plana deminiranja osiguravaju iz donatorskih sredstava, budžeta institucija BiH i budžeta entiteta, kao i iz drugih izvora. Prema usvojenoj Strategiji protivminskog djelovanja Bosne i Hercegovine 2018-2025. godine dio očekivanih domaćih sredstava je 50% kao i 50% donatorskih sredstava, potrebnih za realizaciju ciljeva. U tabeli u nastavku je dat pregled izvora finansiranja.

Domaća sredstva	Donatorska sredstva
Vijeće ministara BiH (BHMAC)	Svjetska banka/Investicioni okvir za zapadni Balkan
Vijeće ministara BiH (OSBiH)	Sjedinjene Američke Države/USA
Vlada Federacije BiH (FUCZ)	Savezna republika Njemačka
Republika Srpska (RUCZ)	IPA-Instrument for Pre-Accession Assistance EU
Vlada Brčko Distrikta	Ostali izvori finansiranja međunarodnih organizacija Norveška narodna pomoć-NPA i The Mines Advisory Group-MAG
Ostali mogući izvori (kantoni, gradovi, opštine, udruženja iz BiH)	

5.2. Kapaciteti

Što se tiče ljudskih resursa, sa pregledom stanja u januaru 2023. godine Bosna i Hercegovina ima 24 akreditovanih organizacija za protivminsko djelovanje, od toga 10 komercijalnih kompanija, 9 nevladinih i 5 vladinih organizacija (Oružane snage BiH, Federalna uprava civilne zaštite, Republička uprava civilne zaštite, Civilna zaštita Brčko distrikta i Društvo crvenog krsta/križa BiH). U strukturi akreditovanih organizacija prijavljeno je 1036 osoba koje posjeduju akreditacije za deminerska zanimanja i ovlaštenja za rad. Ovaj broj uključuje 596 obučeni deminera i 340 osoba koje su ovlaštene za obavljanje rukovodnih i nadzornih zadataka (vođe timova, vođe radilišta, operativni oficiri, oficiri za osiguranje kvaliteta, treneri prega, kerovođe, operateri itd.) te 100 medicinara.

Sa pregledom u istom periodu, u Centaru za uklanjanje mina u BiH zaposleno je 36 izviđača, što je 18 izviđačkih timova za izvođenje operacija netehničkog izviđanja, generalnog i sistematskog izviđanja i hitnog obilježavanja, zatim 8 viših samostalnih referenata za planiranje operacija generalnog izviđanja, kao i 10 inspektora i 27 viših referenata za kontrolu kvaliteta, odnosno provođenje stručnih nadzora/inspekcija.

U pogledu materijalnih resursa, u januaru 2023. godine je evidentirano postojanje 1134 metal detektor za otkrivanje mina, 25 deminerskih mašina i 40 prega.

Vezano za jačanje kapaciteta, Centar za uklanjanje mina nalaže i vrši nadzor nad doobukom deminerskog osoblja koje se vrši na godišnjem nivou prije početka deminerske sezone. Takođe, provode se kursevi za sticanje specijalističkih zvanja iz oblasti protivminskog djelovanja, osnovni deminerski kurs, kurs za vođu deminerskog odjeljenja, kurs za inspektora kontrole kvaliteta i kurs za izviđače.

POGLAVLJE 6.

OKVIR ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA PLANA I EVALUACIJA REZULTATA

6.1. Definiranje ključnih pokazatelja

Ključni pokazatelji utemeljeni su na rezultatima protivminskog djelovanja.

-U pogledu vraćanja-redukcije sumnjive površine uzima se površina u metrima ili kilometrima kvadratnim na kojima se identifikovala i uklonila svaka prisutnost i sumnja na mine kroz upotrebu tehničkih metoda TI i/ili čišćenje. Ova površina je površina koja je vraćena stanovništvu na sigurno korištenje.

-U pogledu izrade projekata i projektne dokumentacije kao ključni pokazatelj stepena realizacije uzima se veličina obrađene površine u metrima ili kilometrima kvadratnim i broj novih projekata obrađenih minski sumnjivih područja.

-Realizacija hitnog i trajnog obilježavanja se mjeri po broju postavljenih minskih znakova koji upozoravaju na minsku opasnost. Dodatno, upozoravanje na opasnost na mine se mjeri i po broju realizovanih zadataka i eventualno broju ugroženog stanovništva koje je upozoreno na mine.

-Aktivnost na osiguranju kvaliteta protivminskog djelovanja se prezentuju kroz broj inspeksijskih i stručnih nadzora nad obavljanjem poslova deminiranja, broj nadzora nad zadacima upozoravanja na mine, broj izdatih akreditacija i ovlaštenja i rad, broj obavljenih kontrola nad materijalnih resursima deminerskih organizacija, broj izvršenih obuka i nadzora nad izvršenim obukama.

6.2. Metode za prikupljanje informacija o pokazateljima.

U skladu sa Zakonom o deminiranju u Bosni i Hercegovini, osnovne organizacione jedinice Centru za uklanjanje mina dostavljaju, između ostalog, izvještaje o radu. Podaci o pokazateljima prikupljaju se na osnovu ovih izvještaja i drugih informacija koje dostavljaju organizacione jedinice koje učestvuju u izvršenju planiranih aktivnosti.

Istovremeno, sve informacije o realizovanih aktivnostima unose se u baze podataka Centra za uklanjanje mina.

PRILOG 1.

Termini i definicije

-Komisija za deminiranje Bosne i Hercegovine je centralno tijelo za poslove deminiranja u BiH koje djeluje u sastavu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine.

-Centar za uklanjanje mina u BiH je stručna služba Komisije za deminiranje u BiH.

-Ciljana istraga/CI (Targeted investigation) je istraga određenih površina unutar sumnjivo opasnih površina/potvrđeno opasnih površina putem tehničkog izviđanja, a na kojima je vrlo vjerovatno prisustvo mina/eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata i gdje se informacije o istima mogu locirati na konkretnu površinu.

-Deminerska organizacija (Mine action organization) je organizacija koja može biti registrovana kao vladina, nevladina ili komercijalna, koja je akreditovana za provođenje jedne ili više protiv minskih akcija.

-Direktni dokazi miniranosti su takvi dokazi koji ukazuju na izvjesno postojanje mina na površinama na koje se odnose.

-Indirektni dokazi miniranosti su takvi dokazi koji ukazuju na neizvjesno postojanje mina na površinama na koje se odnose.

Napomene:

Sa stanovišta izvjesnosti pronalaska mina na koje dokazi miniranosti upućuju oni se mogu podijeliti na direktne i indirektne. Podjela dokaza na direktne i indirektne ima samo jednu svrhu, a to je razvrstavanje minski sumnjivih površina na SOPO = indirektni dokazi i POPO = direktni dokazi. SOP za PMA u BiH - Poglavlje 1. - Netehničko izviđanje Izdanje septembar 2017. Strana 7. od 87

-Eksplozivna sredstva zaostala iz rata - ESZR (Explosive Remnants of War (ERW) su napuštena eksplozivna sredstva (NES) i neeksplozivna ubojna sredstva (NUS).

-Geografski informacioni sistem - GIS (Geographical Information System) je organiziran sistem kompjuterskog hardware-a, softwarea, geografskih podataka i osoblja zaduženog za efikasno prikupljanje, pohranjivanje, ažuriranje, rukovanje, analizu i prikaz svih oblika informacija vezanih za geografske određene informacije.

-Istražna staza je staza koju rade demineri u ciljanoj ili sistematskoj istrazi manuelnom metodom (sa ili bez prethodne mašinske pripreme) od mjesta ulaska sa sigurne površine do površine za ciljano istragu ili površine za sistematsku istragu i unutar ovih površina sve do otkrivanja mina ili naznaka miniranosti i određivanja definirane površine za čišćenje.

-Kontrola kvaliteta – KK (Quality Control (QC)) je dio upravljanja kvalitetom usmjereno na ispunjavanje zahtjeva kvaliteta (ISO 9000:2000)

Napomena:

Kontrola kvaliteta odnosi se na inspekciju gotovog proizvoda. U slučaju humanitarnog deminiranja, gotovi proizvod je očišćena površina.

-Mina (Mine) e ubojito eksplozivno sredstvo koje se postavlja na ili ispod površine tla ili neke druge površine, kako bi detonirala usljed prisustva, blizine ili kontakta sa osobama ili vozilom sa ciljem nanošenja ljudskih žrtava i prouzrokovanja štete na materijalno tehničkim sredstvima, strana u ratnom sukobu.

-Minski sumnjivo područje – MSP je područje je površina koja se sastoji od SOPO i POPO jedne ili više minski ugroženih zajednica (obuhvaćenih u potpunosti ili djelimično) a koja je odabrana da se kao jedna logična cjelina tretira procesom vraćanja površine (Land Release proces).

Napomena:

MSP u toku NTI može biti i proširena. Kroz NTI se analiziraju i sve informacije iz područja u okolini MSP koje mogu uticati na donošenje odluka o dijelovima MSP. SOP za PMA u BiH - Poglavlje 1. - Netehničko izviđanje Izdanje septembar 2017. Strana 8. od 87

-Napušteno eksplozivno sredstvo - NES (Abandoned Explosive Ordnance (AXO)) je eksplozivno sredstvo koje nije upotrijebljeno za vrijeme oružanog sukoba, koje je iza sebe ostavila ili odbacila neka od sukobljenih strana, a koji više nije pod kontrolom strane koja ga je ostavila ili odbacila. Napušteno eksplozivno sredstvo može ili ne mora biti naoružano ili drukčije pripremljeno za upotrebu. (CCWprotokol V)

-Netehničko izviđanje - NTI (Non-Technical Survey) je aktivnost kojom se prikupljaju i analiziraju sve raspoložive informacije o prisustvu, vrsti i rasporedu mina, bez upotrebe tehničkih metoda.

Napomena:

Iako se u netehničkom izviđanju ne koriste tehničke metode postoji čvrsta veza između netehničkog i tehničkog izviđanja. U netehničkom izviđanju se određuju površine koje će biti tehnički izviđane. U netehničkom izviđanju se analiziraju sve informacije koje su prikupljene tehničkim izviđanjem i donosi odluka o daljim aktivnostima.

-Neeksplozivno ubojno sredstvo - NUS (Unexploded Ordnance (UXO)) je sredstvo koje je naoružano ili drukčije pripremljeno za upotrebu i upotrijebljeno. NUS je ispaljeno, bačeno, lansirano ali još uvijek neeksplozivno bilo zbog kvara ili što je tako projektovano ili iz bilo kog drugog razloga.

-Očišćena površina (m²) je definirana površina očišćena putem uklanjanja i/ili uništavanja svih mina i ESZR do zahtijevane dubine.

-Osiguranje kvaliteta – OK (Quality Assurance (QA)) je dio upravljanja kvalitetom usmjeren na uspostavu povjerenja da će postavljeni zahtjevi za kvalitetom biti ispunjeni. (ISO 9000:2000)

Napomena:

Svrha osiguranja kvaliteta u humanitarnom deminiranju je da potvrdi da su procedure upravljanja i operativne procedure za deminiranje odgovarajuće, da se primjenjuju, te da će propisani zahtjevi biti dostignuti na siguran, efikasan i efikasan način. Interno osiguranje kvaliteta provode same deminerske organizacije. BH MAC provodi vanjske inspekcije.

SOP za PMA u BiH - Poglavlje 1. - Netehničko izviđanje Izdanje septembar 2017.

-Otkazana površina (Cancelled area) je definirana površina za koju je zaključeno da ne sadrži dokaze zagađenosti minama nakon provođenja netehničkog izviđanja sumnjivo opasne površine i/ili potvrđeno opasne površine.

Napomene:

Radi se o površini za koju je zaključeno da ne sadrži mine a koja nije tretirana tehničkim metodama, što ne znači da za zaključivanje da na ovoj površini nema mina nisu upotrijebljene informacije sa susjednih površina koje su tehnički izviđane ili čišćene. Zatečene površine bez utvrđenog rizika određene kroz ranije generalno izviđanje će biti tretirane kao otkazane površine.

-Vraćena površina (Land release) je površina koja je vraćena stanovništvu na sigurno korištenje na kojoj je procesom primjene svih razumnih napora identifikovana i uklonila svaka prisutnost i sumnja na mine kroz NTI, TI i/ili čišćenje.

-Potvrđena opasna površina - POPO (CHA-Confirmed Hazardous Area) je površina gdje je prisutnost mina već dokazana na osnovu direktnih dokaza o postojanju mina.

-Preostali rizik (residual risk) je onaj rizik koji preostaje nakon što se iscrpe svi razumni naponi da se identifikuju i dokumentuju zagađene površine, ili da se ukloni prisustvo ili sumnja na mine.

-Protivminske akcije-PMA (Mine action) su aktivnosti koje imaju za cilj smanjenje socijalnog, ekonomskog i ekološkog utjecaja mina i eksplozivnih sredstava preostalih iza rata, uključujući neeksplozirane kasetne podmunicije.

Napomena:

U protivminskim akcijama ne radi se isključivo o deminiranju; radi se o ljudima i društvima i o tome, kako protivpješadijske mine i zagađenost eksplozivnim sredstvima djeluju na njih. Cilj protivminskih akcija je smanjenje rizika od mina i ESZR do nivoa, u kojem ljudi mogu sigurno živjeti; razvoj ekonomije, društva i zdravstva koji može krenuti naprijed nakon bez prepreka, koje nameće zagađenje minama i eksplozivnim sredstvima preostalim iza rata, gdje će se moći rješavati problemi žrtava. Protivminske akcije sastoji se od pet komplementarnih grupa aktivnosti:

- a. MRE – upozoravanje na opasnosti od mina;*
- b. Humanitarno deminiranje, tj. izviđanje, izrada karti, obilježavanje i čišćenje mina i eksplozivnih sredstava preostalih iza rata;*
- c. Pomoć žrtvama mina, koja uključuje rehabilitaciju i ponovno uključene u društvo;*
- d. Uništavanje zaliha; i*
- e. Zagovaranje nekorištenja protivpješadijskih mina*

-Prega je tandem kerovođe i psa za otkrivanje eksploziva obučen kao cjelina koja pretražuje pripremljenu sumnjivu površinu i u njoj indicira eksploziv.

TABLICA A1
AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BIH ZA PERIOD 2024-2026.

AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA CENTRA ZA UKLANJANJE MINA U BIH ZA PERIOD 2024-2026.															
STRATEŠKI CILJ:		Transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor													
PRIORITET:		Unaprjediti politike za slučaj prirodnih ili drugih nesreća													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		Izvori financiranja za 2024-2026. g.													
		Okvir za mjerenje ostvarenja													
Srednjoročni cilj	Programi	Institucija odgovorna za implementaciju	Pokazatelj	Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost pokazatelja godina 2023	Cijlana vrijednost pokazatelj a godina 2024	Cijlana vrijednost pokazatelj a godina 2025	Cijlana vrijednost pokazatelj a godina 2026	Procijenjeni ukupni troškovi za 2024.-2026. godinu	Proračun	Krediti	Donacije	Ostali izvori	Ukupno (11+12+13+14)	Program u DOP-u (šifra/broj programa)
Srednjoročni cilj 1	Program P.1 1.1.Vraćanje površine	BHMAC	Vraćena površina	km2	126,40	145,40	155,60	221,12	4.832.000	4.832.000				4.832.000	0041090
Osigurati uslove za deminiranje u BiH	1.2.Netehničko izviđanje	BHMAC	Obradena površina	km2	70,50	70,50	70,50	70,50	4.832.000	4.832.000				4.832.000	0041090
	1.3.Obilježavanje	BHMAC	Broj znakova nadzora	kom	7500	7500	7500	2000	4.832.000	4.832.000				4.832.000	0041090
	2.1.Stručni nadzor i 2.2. Akreditacija organizacija	BHMAC	Broj nadzora	kom	4000	5632	5632	5632	9.663.000	9.663.000				9.663.000	0041100